



27.2.2015

Yksikön päällikkö

## Kaupunginmuseon lausunto Maunula, Pirjontien ja Pirkkolantien ympäristön asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2014-015024 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Maunula, Pirjontien ja Pirkkolantien ympäristön asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo on tutustunut hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Asemakaavamuutoksen suunnittelualue sijoittuu Oulunkylän kaupunginosaan, alueeseen joka vuoden 1946 suuressa alueliitoksessa liitettiin osaksi Helsinkiä. Alueen nykyinen kaupunkirakenne ja rakennuskanta on kerrostunutta, ja syntynyt alueen pitkään kestäneen kaavoituksen ja rakentamisen myötä.

Tarkastelualue kuuluu Helsingin kaupungin vuonna 1908 hankkimiin Oulunkylän kartanon maihin. Kaupungin maita ei ensi alkuun jaettu tai kaavoitettu. Koko Oulunkylään suunniteltiin 1920-luvulta alkaen asemakaavaa Eliel Saarisen satelliittikaupunkinäkemys mukaisesti. Asemakaavasuunnitelmat laati arkkitehti Birger Brunila, kaavat eivät kuitenkaan toteutuneet. Kaavoitus sai odottaa 1950-luvulle suuren alueliitoksen jälkeistä aikaa, jolloin Oulunkylä oli liitetty hallinnollisesti Helsinkiin.

Esikaupunkialueelle 1920-30 –luvulla laadittuihin suunnitelmiin kuului uuden pääväylän avaaminen kaupunkikeskustaan Mäkelänkadun jatkeena. Uusi Hyryläntie (nyk. Tuusulantie) rakennettiin Mäkelänkadulta Helsingin pitäjän kirkolle vuonna 1933, ja se korvasi historiallisen Hämeentien linjauksen. Uusi Tuusulantie jakoi Oulunkylän kahteen osaan, näistä Oulunkylän läntiseen alueeseen kuuluivat Pirkkola, Maunula ja Metsälä. Kaupungin omistuksessa olleet alueet olivat pääosin rakentamatonta pelto- ja metsämaata aina 1940-luvulle saakka.

Pirkkolan pientaloalueen asemakaava laadittiin ensimmäisenä ennen suurta alueliitosta vuonna 1938. Pirkkola rakennettiin talvisodan jälkeen v. 1940-41 yksikerroksisin tehdasvalmisteisin puutaloin rintamamiestille ja Karjalan evakoille. Samaan kaava-alueeseen kuulunut Lamputilantien rintamamiestalojen pientaloalue rakennettiin seuraavassa vaiheessa vuosina 1945-47. Maunulaan suunniteltiin ja



Yksikön päällikkö

27.2.2015

rakennettiin tehokkaasti nelikerroksisia, arava-rahoitettuja asuinkerrostaloja ja rivitaloja sodanjälkeisen lähiöaatteen mallien mukaisesti 1940-luvun lopulta lähtien. Maunulan Pakilantien varren tonteille oli rakennettu puuhuviloita jo 1900-luvun alussa Oulunkylän varhaisen maanjaon mukaisesti. Täällä asemakaava uudistui viimeisenä, nähtävästi alueen tonttien vuokra-aikojen päättymisen jälkeen. Pakilantie 10-20 -kortteli rakennettiin 1960-luvun alussa. Vanhat puurakennukset purettiin ja maanjako uudistettiin muun Pakilantien itäpuolisen alueen tapaan.

Suunnittelualueen kehitys sisältää esikaupungin asemakaavahistorian useita keskeisiä vaiheita ja kerrostumia. Alueen pääväylien ja asutuksen sijoittumiseen ovat vaikuttaneet 1900-luvun alussa Oulunkylän yhdyskunnan maanjako ja rakentamisen ohjaus. Pirkkolan omakotialue ja rintamamiestalot yhdessä Lamputilantien rakennusryhmän kanssa edustavat alueliitosta edeltävää varhaista jälleenrakentamiskauden ympäristö- ja rakennustyyppiä, jolla on huomattavan korkea historiallinen ja rakennushistoriallinen arvo. Alueet on liitetty Museoviraston kokoamaan Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon RKY 2009. Ympäristö on suojeltu asemakaavassa vuonna 1988 merkinnällä AO/s. Pakilantie 10-20 korttelin suunnitelma liittyy 1960-luvun alussa uudistettuun asemakaavoituksen malliin. Korttelin rakennukset ovat arkkitehti Esko Hyvärisen vuonna 1960 suunnitteleamia. Modernististen asuinrakennusten julkisivut on uudistettu mm. parvekkeet lisätty vuonna 1995, jolloin kohde on menettänyt alkuperäisyytään merkittävästi. Korttelin ympäristöarvot ilmentävät alkuperäisen suunnitelman ihanteita.

Aluetta koskevassa ympäristösuunnittelussa ja täydennysrakentamisessa on tärkeää ottaa huomioon olevan ympäristön arvot ja kehityshistoria. Alueen täydennysrakentamisen tulee tapahtua ympäristöön sopeutuen niin mittakaavaltaan, rakennustyypeiltään, rakennustavoiltaan, materiaaleiltaan kuin väritykseltään. Täydennysrakentamista palveleva ympäristöhistoriallinen selvitys mahdollistaisi paikan olosuhteisiin räätälöidyn ohjeistuksen, jossa tulisi myös ottaa huomioon alueen viheralueet ja puistot.

Erityisen herkkiä osia kohdealuetta ovat mm.:

- Pirjontien/Pirkkolantien RKY-alueeseen rajautuvat osat, jossa katuverkon mittakaava ja ilme liittyvät pientaloalueeseen: Mikäli lisärakentamista tutkitaan Pirjontien/Pirkkolantien varteen, tulee lähtökohtana pitää ympäristöön tarkoin sovittuvaa ja ympäristöä



27.2.2015

Yksikön päällikkö

---

kunnioittavaa rakennustapaa. RKY-alueen läpäisevä Pirkkolantien katuosuus tarjoaa rajoitetun tai heikon lähtökohdan täydennysrakentamiseen, joka vaarantaa alueen arvoja. Alueen rauhoittamista täydennysrakentamiselta tulee tutkia.

- Pirjontie 28 on alueen kaupunkirakenteeseen luontevasti liittyvä Elannon liiketalo. Rakennus on alueelle johtava porttirakennus. Kerrostalotehokkuudella toteutettava uudisrakentaminen tulisi vaarantamaan ja rikkomaan alueen yhtenäisyyttä ja ympäristön arvoja. Uudisrakentaminen tulee sovittaa ympäristön arvot tarkkaan huomioon ottaen.

Kaupunginmuseo haluaa olla mukana jatkosuunnittelussa.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36973  
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Anne Mäkinen  
yksikön päällikkö

**Tiedoksi**

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu  
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

---

**Postiosoite**

PL 4300  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
kaupunginmuseo@hel.fi

**Käyntiosoite**

Sofiankatu 4  
Helsinki 00170  
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu>  
seo

**Puhelin**

+358 9 310 36630

**Faksi**

+358 9 310 36664

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

800012-62637

**Alv.nro**